

5.1 ДӘРІС ҚОНАҚ ҮЙ БИЗНЕСІНДЕГІ БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕП

Қонақ үй қызметтері – қонақтарды уақытша орналастыруды ұйымдастыратын қызметтер жиынтығы. Бұл нарықта қонақ үйлердің ұсынысы мен клиенттердің сұранысы маңызды рөл атқарады. Қонақ үй қызметтері нарығының құрылуына әсер ететін негізгі факторлар:

- Туристік және іскерлік сұраныс: Қонақ үйлерге сұраныс туристік және іскерлік сапарлардың өсуімен артады.

- Бәсекелестік деңгейі: Нарықта басқа қонақ үйлердің, мотельдердің, хостелдердің және пәтерлердің болуы.

- Аймақтық ерекшеліктер: Қала орталықтары, туристік орындар және көліктік инфрақұрылымның жақындығы сұранысқа әсер етеді.

Қонақ үйлерді жіктеу

Қонақ үйлер қызмет көрсетудің сапасы мен бағасы бойынша әртүрлі деңгейде болуы мүмкін. Оларды бірнеше белгі бойынша жіктеуге болады:

Қызмет деңгейіне қарай:

- Люкс (5 жұлдызды) қонақ үйлер.
- Орта деңгейдегі қонақ үйлер (3-4 жұлдызды).
- Эконом-кластағы қонақ үйлер (1-2 жұлдызды).

Орналасқан орнына қарай:

- Қалалық қонақ үйлер.
- Шағын мотельдер мен демалыс үйлері.
- Курорттық қонақ үйлер.

Мақсатына қарай:

- Іскерлік қонақ үйлер.
- Туристік қонақ үйлер.
- Сауықтыру орындары (санаторийлер, демалыс орындары).

Бұл жіктеу түрлері қонақ үй қызметтерін есепке алу кезінде маңызды, себебі әрбір түрдің өзіндік шығындары мен кірістері бар.

Қонақ үй қызметтерін сертификаттау

Қонақ үй қызметтерін сертификаттау олардың сапасын, қауіпсіздігін және стандарттарға сәйкестігін тексеруді білдіреді. Сертификаттау қонақ үйлердің қызмет сапасын арттырып, клиенттердің сенімін ұлғайтады. Сертификатталған қонақ үйлер рейтинг пен бәсекелестік артықшылыққа ие болады.

Сертификаттау талаптары:

- Қызмет көрсету сапасы.
- Қонақ үй қауіпсіздігі.
- Гигиена талаптарына сәйкестік.

Қонақ үй бизнесіндегі бухгалтерлік есеп ерекшеліктері

Қонақ үй кәсіпорындарының бухгалтерлік есебі күрделі құрылымға ие, себебі олар бірнеше қызмет түрін ұсынады: тұру, тамақтану, қосымша қызметтер және басқа да қызметтер.

Қонақ үй кәсіпорындарындағы бухгалтерлік есеп ерекшеліктері:

- Кіріс пен шығынды бөлу: Әрбір қызмет түрі бойынша кірістер мен шығындарды бөлек есепке алу қажет.

- Қызмет көрсету шығындары: Қонақтарды орналастыру, тазалық, техникалық қызмет көрсету сияқты шығындар.

Мысал: Қонақ үйдің тұру қызметінен түскен табысы 300,000 теңге, ал әкімшілік шығындар 50,000 теңге болса, бұл табыстар мен шығындар бөлек шоттарда есепке алынады.

Қонақ үй қызметтерінің өзіндік құнын есептеу

Қонақ үй қызметтерінің өзіндік құны – бұл қонақ үйдің қызмет көрсетуі үшін жұмсалған барлық шығындар. Қызметтердің өзіндік құнына мыналар кіреді:

- Тұру шығындары: қонақ бөлмелерді күтіп-ұстау, төсек орын жабдықтарын жаңарту шығындары.

- Тамақтану шығындары: асхана қызметкерлерінің еңбекақысы, азық-түлік және басқа шығындар.

- Техникалық қызмет шығындары: жарық, су, жылу және желдету шығындары.

Мысал: Егер қонақ үйдің 10 бөлмесі әрқайсысы 10,000 теңге шығынмен қызмет көрсетсе, онда жалпы шығын 100,000 теңге құрайды. Бұл шығындар 8010 "Өндірістік шығындар" шотында есепке алынады.

Қонақ үй қызметтерін сатуды есепке алу және қаржылық нәтижені қалыптастыру

Қонақ үй қызметтерін сату кезінде әрбір қызмет түрі бойынша табыстар мен шығындарды бөлек есепке алу қажет. Қаржылық нәтиже табыстар мен шығындарды салыстыру арқылы анықталады.

Мысал: Қонақ үй 500,000 теңгеге қызмет көрсетіп, шығындары 300,000 теңге болса, таза пайда 200,000 теңге құрайды:

- Дт 1210 "Сатып алушылармен есеп айырысу" / Кт 6010 "Қызмет сатудан түскен табыс" – 500,000 теңге.

- Қаржылық нәтиже = Таза пайда = 500,000 - 300,000 = 200,000 теңге.

Қонақ үй бизнесіндегі бухгалтерлік есеп қонақ үй қызметтерінің өзіндік құнын есепке алу, сатудан түскен табыстарды бөлу және қаржылық нәтижелерді дұрыс анықтауға бағытталған. Қонақ үй кәсіпорындары кіріс пен шығынды дұрыс бөліп, қызметтерді тиімді жоспарлау арқылы табысты арттыруға мүмкіндік алады.